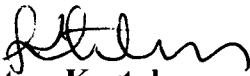
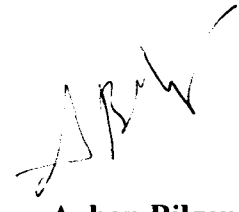

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Sayıştay Başkanlığı'nın 2017 yılı Kamu İdari Denetim Raporları ile birlikte kamuoyuna yansıyan birçok iddiaya göre birçok belediyenin yaptığı yolsuzluk, usulsüzlük ve kayırmacılık kamuoyunda tartışılmaktadır. Sayıştay 2017 yılı değerlendirme raporları ile birlikte basına yansıyan birçok iddiaya göre; başta kayyumların yönettiği belediyelerde olmak üzere genel olarak birçok İl, İlçe ve Büyükşehir belediyelerinde milyonlarca lirayı bulan nakdi ve aynı yolsuzluk ve usulsüzlük yapıldığı açık bir şekilde görülmektedir. Söz konu bu raporlara yansıyan yolsuzlukların, usulsüzlüklerin ve kamuoyuna yansıyan diğer iddiaların soruşturulması, yolsuzluk ve usulsüzlük yapan ilgili kamu görevlilerin tespit edilmesi ve söz konusu yolsuzluk ve usulsüzlüklerin tekrarlanmaması için gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Fatma Kurtulan

Mersin Milletvekili

Ayhan Bilgen

Kars Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

TBMM’nde 2019 yılı bütçesi görüşüldüğü bu süreçte Sayıştay Başkanlığınca kamuoyuna açıklanan 2017 yılı Kamu İdari Denetim Raporlarında birçok belediye ait yolsuzluklar açık bir şekilde kamuoyuna yansımaktadır. Kamuoyunda yansıyan bu tartışmanın bir sonucu olarak söz konusu raporlamayı yapmaktan sorumlu Sayıştay Başkan yardımcısı Fikret ÇÖKER’in görevden alınması olmuştur. Basına yansıyan iddialar ile birlikte Sayıştay raporlarına yansıyan yolsuzlukların önemli bir kısmı belediyelere atanan kayyumların (Artuklu Belediyesi örneğinde olduğu gibi) OHAL ve KHK’lar gerekçe gösterilerek ihalelerin pazarlık usulü ile istenilen firmaya verilmesi ile yandaş firmalar üzerinden kaynak aktarımı yapılarak yolsuzluk yapılmıştır. Van, Adana, Gaziantep, Mardin ve İstanbul büyükşehir belediyelerinde olduğu gibi mevzuata aykırı açık mali yolsuzluklar veya araç veya gayrimenkullerin kullandırılması üzerinden yapılmış olan yolsuzluklar ve usulsüzlükler ile toplamda milyonlarca lira ile ifade edilen yolsuzlukların birçoğu 2017 yılı Kamu İdari Denetim Raporlarında açık bir şekilde tespit edilmiştir. Aşağıda ayrıntılı bir şekilde belirtilecek birkaç örnekten de anlaşılacağı üzere yolsuzlukların boyutu kontrol edilemez bir boyuta ulaşmıştır.

Bunun yanında, belediyelere atanan kayyumlar yolsuzluklarını, OHAL politikaları ile örtmeleri ayrıca tartışılması ve araştırılması gereken bir konudur. 11 Eylül 2016 tarihinden itibaren, haksız ve hukuksuz bir şekilde atanan kayyumlar uzunca bir zamandır girdikleri rant ilişkileri üzerinden gündeme gelmektedir. Birçok kayyumun yolsuzluk sonucu görevden alındığı sürekli ulusal basında ve kamuoyunda açık bir şekilde tartışılmaktadır. Bu bağlamda İçişleri Bakanlığı müfettişlerince “yolsuzluk, iltimas, ihaleye fesat karıştırma, rant”a dair şikâyetler sonucunda belediyelere atanan 9 kayyum daha önce görevden alınmış, birçok kayyumun görev yeri değiştirilmiş ve haklarında bu yönde herhangi bir soruşturma dahi açılmamıştır. Belediyelere atanan kayyumların belediyeye ait gayrimenkulleri, AKP’nin il ve ilçe yöneticilerine rant olarak dağıttığı (Silopi Belediyesinde olduğu gibi) ve belediyelerin usulsüz şekilde borçlandırıldığı iddia edilen konular arasındadır. Dolayısıyla kayyumların atandığı belediyelerin özellikle incelenmesi gerekmektedir.

GEREKÇE

Gerekçe özetinde belirtilen raporlar ile birlikte özellikle Van, Adana, Gaziantep ve İstanbul büyükşehir belediyelerinde olmak üzere birçok büyükşehir belediye başkanlığında yapılan yolsuzluklar, usulsüzlükler ve aşırı borçlanmalar kamuoyunda sürekli olarak tartışılmaktadır.

Mardin örneğinde olduğu gibi atanan kayyumların il dışından davet usulü AKP'ye yakın firmalar ihalelere davet edilerek (EGECAN Anonim Şirketi gibi) yandaş firmalara kaynak aktarıldığı kamuoyunca sıkça tartışılmaktadır. Dolayısıyla Belediyelerdeki yolsuzluklar ve usulsüzlükler gittikçe bir kangren haline gelmektedir. Bu nedenle söz konusu Sayıştay raporları ve basına yansıyan iddialar göz önüne alınarak TBMM'nin bu sorunu gündemine alması gerekiyor.

İlgili raporlar ve basına yansıyan iddialar dikkatli incelendiğinde yukarıda kısaca ifade edilen durum bir hatadan öte bir yönetim biçimi haline gelmiştir. Sadece aşağıda verilen birkaç örnek incelendiğinde karşılıklı çıkar üzerine kurgulanmış yönetim anlayışı açıkça anlaşılabacaktır.

Sayıştay Başkanlığının 2017 yılı Kamu İdari Denetim Raporları ile birlikte kamuoyuna yansıyan yolsuzluklardan birkaç örnek aşağıya alınmıştır;

- 1- Van Büyükşehir Belediyesi'ne ait 2017 Sayıştay raporuna göre; kayyum olarak atanan Vali tarafından belediyenin 125 milyon TL borçlandırıldığı ve 2017 yılına dair belediye giderinin bütçe gelirinden 95 milyon 372 bin TL fazla olduğu tespit edilmiştir. Yine Sayıştay raporuna göre, Van Büyükşehir Belediyesi'nin bütçe emanetleri hesabının incelenmesi neticesinde bu hesapta kayıtlı bilgilerin gerçeği yansıtmadığı, gerçek borç miktarından fazla kayıt bulunduğu ortaya çıkmıştır. Son olarak 2017 Van Büyükşehir Belediyesi Sayıştay raporuna göre, mal ve hizmet alımlarında mevzuata uyulmadığı ortaya çıkmıştır.
- 2- Erzurum Belediyesi'ne dair basına yansıyan iddialarda 2017 Sayıştay raporunda; belediyeye bağlı gençlik ve spor şube müdürlüğünce yapılan ihalede; 'Kış Spor Organizasyonları Hizmet Alımı' ihalesinde yapılacak organizasyonlar, 'kış sporları okulları', 'uluslararası buz tırmanış festivali', 'cirit turnuvası', 'atlı kızak ve naturel

kızak turnuvası' olarak belirlendi. Ancak söz konusu ihale ile 'fitness malzeme alımı' yapılmıştır.

- İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait 2017 Sayıştay raporuna göre; pek çok ihalede yaklaşık maliyetler olması gerekenin üstünde hesaplanarak kamu zarara uğratıldı. İBB, İSKİ ve İETT'de saptanan usulsüzlüklerin açıklanan tutarının 753 milyon lira.
- İBB'ye ait 2 bin 378 taşınmaz kanuna aykırı olarak kullanıma sunuldu, kiralar da toplanamadı. 2017 yılında yaklaşık 208 milyon liralık kira alacağının sadece 44 milyon lirası tahsil edildi. Yani 164 milyon kira bedeli tahsil edilmedi.
- 2017'de İstanbulkart yoluyla sosyal yardım alan 140 bin 179 aileye yaklaşık 147,5 milyon TL yardım yapıldı. Ancak aileler bu kartla sadece anlaşmalı 9 market zincirinde kullanabildi.
- Belediye kurumu İSPARK tarafından işletilen 225 otoparkın sadece 52 tanesinin ruhsatlı olduğu, İspark dışında kalan 719 adet otoparkın ise ruhsatsız olduğu tespit edildi.
- Bayrampaşa Otogarı'nda 868 iş yerinden sadece 300 tanesinin ruhsatlı olduğu tespit edildi.
- KİPTAŞ'ın 2016 yılı faaliyeti nedeniyle İBB'ye aktarması gereken 219 milyon TL'lik net kar payı 2017 yılında aktarılmamış olup önceki yılların karıyla birlikte yaklaşık 266,5 milyon TL'nin hala tahsil edilmemiştir.
- İBB, İSKİ ve İETT'nin çok sayıdaki taşınmazı, özel elektrik dağıtım şirketlerine bedelsiz tahsil edilerek İETT mülkiyetinde bulunan ve kayıtlı değeri 157 milyon TL olan taşınmazın söz konusu şirketlerin fiili kullanımında olmasına rağmen İETT'ye herhangi bir bedel ödenmemiştir.
- İSKİ'nin su tarifeleri gerçekçi ve şeffaf bir biçimde tespit edilmedi. Kaçak su kullanımı da tarife içine sokularak, kaçak kullanılan su bedelleri kurallara uyan abonelerden alınmıştır.

İstanbul Büyükşehir'in borcu ile ilgili basına yansıyan iddialara göre;

- 2016 bilançosuna göre ödenemeyen 1,9 milyar lira, kamu idaresine 450 milyon lira ve kısa vadeli 953 milyon lira dış borcu ortaya çıktı.
- 2016 yılında iç borç için 11 milyon, dış borç için ise 82 milyon olmak üzere toplam 94 milyon TL faiz ödediği belirlendi. Belediye faaliyet sonuçları tablosuna göre, görev

zararları için 15 milyon lira, döviz mevcudunun değerlendirmesinde oluşan olumsuz kur farkları nedeniyle de 35 milyon lira ödendiği tespit edilmiştir.

3- Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne ait Sayıştay raporuna göre;

- Belediye şirketi olan ANFA (Ankara Altınpark İşletmeleri Ltd.Şti), işletme hakkı kendisinde olan 11 adet otopark, 2 adet sosyal tesis, 1 adet spor kompleksi ihale yapmaksızın 3.kişilere devretmiştir.
- Belediye ait müzeleri işleten gerçek ve tüzel kişiler işletme ücreti olan %5 payı belediye hesaplarına aktarılmamıştır.
- Kiraya verilen taşınmazların ihale şartnamesine özel şartlar eklenerek rekabeti engelleyici bir şekilde ihaleler istenen kişilere verilmiştir.
- Kira süresi biten 1380 taşınmaz ihale yapılmaksızın kanuna aykırı bir şekilde eski kiracılara verilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin borcu ile ilgili basına yansıyan iddialara göre;

- Ankara Büyükşehir Belediyesinin kısa vadeli iç mali borçları 941 milyon liraya yükselmiştir. Belediyenin ödenemeyen borçları izlediği Faaliyet Borçları kaleminde de 1 milyar 55 milyon lira değerindeki tutar yer almıştır. Ayrıca uzun vadeli iç mali borçları toplamının 1 milyar 665 milyon lira olduğu belirlenmiştir.
- Ankara Büyükşehir Belediyesinin uzun vadeli yabancı kaynaklar hesabında 2016'da 174 milyon lira faiz ödediği tespit edilmiştir.
- Ağustos 2016'da 60 ay vade ile 200 milyon lira banka kredisi alındığı ve Şubat 2019'a kadar yapılacak ödemeler için belediye bütçesinden 114 milyon lira faiz ödeneceği tespit edilmiştir.
- Ayrıca basına yansıyan iddialara göre; Cumhuriyet Başsavcılığınca, 30.09.2015-30.09.2017 tarihleri arasında Ankara İl genelî çevre düzenleme (park/bahçe/refuj vb) işlerinde kullanılan süs bitkilerinin hangi firmalardan (firma ismi, şahıs/ortak bilgisi, adres bilgisi, vergi numaraları vs.) ne şekilde (doğrudan temin/ihale) ve fatura bedellerinin kayıtlarınızdan araştırılması ile ilgili soruşturma açıldığı iddia edilmektedir.

4- Adana Büyükşehir Belediyesi'ne ait Sayıştay raporuna göre;

- Taşınmaz envanterine kayıtlı toplam tutar 3.002.083.371,80 TL olarak gerçekleşmiştir. Ancak dönem sonu mizanına göre 250, 251 ve 252 nolu hesaplarda kayıtlı toplam tutar 2.742.192.773,12 TL olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla taşınmazlara ilişkin olarak mali tablolarda 259.890.598,68 TL eksiklik söz konusudur.
 - Kurum taşınmazları üzerinde yapılan incelemede, kurumun tahsis ettiği taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür. Tahsisli taşınmazların toplam değeri 405.951.000,00 TL olup, mali tablolarda bu miktar kadar eksik gerçekleşme meydana gelmiştir.
- 5- Mardin Büyükşehir Belediyesi'nde belediyeye bağlı Kültür Daire Başkanlığı'nın, "din konferansı ücreti" adı altında bütçeden milyarlarca lira parayı zimmetine geçirdiği iddia edilmektedir. Bu bağlamda, 18 Aralık'ta İlahiyatçı Nihat Hatipoğlu'nun Mardin'de verdiği konferans için Hatipoğlu'na 60 bin lira ödenmiş ancak bütçeden Hatipoğlu'na ödenmiş gibi göstererek, 400 bin TL'yi zimmetine geçirildiği iddia edilmektedir.
- 6- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne ait 2017 Sayıştay raporuna göre;
- Burç Ormanı Çevre Düzenleme Yapım İşi 23 Kasım 2016 tarihinde yapılan ihalede, Ekonomik açıdan en avantajlı firmanın toplam teklifi 3 milyon 775 bin 452,78 TL, 2'nci firmanın teklifi ise 3 milyon 898 bin 877,80 TL olmasına rağmen söz konusu işi için yüzde 20 oranında iş artışına gidilerek 4 milyon 517 bin 165,20 TL toplam bedelle ihale edilmiştir.
 - 2016 ve 2017 yıllarında Gaziantep'i Geliştirme Vakfı ile ortak hizmet projeleri ve şehrin tanıtımına katkıda bulunacak tüm faaliyetlere ilişkin imzalanan protokol yapılmıştır. Protokol kapsamında, 2016 yılında 3 milyon 100 bin TL ve 2017 yılında 2 milyon TL olmak üzere toplam 5 milyon 100 bin TL nakit yardımı yapıldığı; ancak yardımın dernek tarafından protokole kullanılmayıp spor kulüplerine aktarıldığı tespit edilmiştir.
 - 502 adet taşınmaz ihalesiz olarak kiralandığı tespit edilmiştir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin borcu ile ilgili olarak;

Belediyenin borç stok tavan tutarı 1 milyar 183 milyon 821 bin 367 lira olmasına rağmen 2017 yılı sonu itibariyle bilançosuna göre faizler hariç 1 milyar 307 milyon 191 bin 300 lira borcu bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, 2017 yılı itibariyle belediyenin, 8 milyonu EURO olmak üzere 118 milyon TL'lik borcun hiçbir şekilde hukuki dayanağının olmadığı tespit edilmiştir.